

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Cieľom predkladaného materiálu je návrh zmeny resp. aktualizácie regulácie statickej dopravy, ktorá je v súčasnosti upravená vo všeobecne záväznom nariadení mesta Košice č. 157 o dočasnom parkovaní motorových vozidiel na vymedzenom území mesta Košice (účinného od 1. 7. 2016; ďalej len „**VZN č. 157**“). Za uplynulé obdobie bolo VZN č. 157 novelizované sedemkrát.

Základné východiská nového VZN sú komplexne obsiahnuté v aktualizovanej Stratégii dopravy a dopravných stavieb mesta Košice, ktorá bola schválená uznesením Mestského zastupiteľstva v Košiciach (ďalej len „**MZ**“) č. 1109 zo dňa 9. 9. 2022. Výňatok tohto strategického dokumentu (ďalej len „**stratégia**“), ktorý sa venuje statickej doprave, je v prílohe tohto materiálu.¹ Túto stratégiu je potrebné považovať za „nerozlučnú“ súčasť dôvodovej správy

Za základné princípy, na ktorých je vybudované nové VZN, možno považovať nasledovné:

- definícia rezidenta je viazaná výlučne na trvalý pobyt v príslušnej lokalite (ostatné oprávnené osoby v rozsahu určenom VZN sa nazývajú abonentmi),
- zrejmejšia preferencia obyvateľov s trvalým pobytom na území mesta Košice,
- finančné zvýhodnenie platby parkovného prostredníctvom prostriedkov, ktoré sú pre mesto ekonomicky najpriaznivejšie (elektronický parkovací lístok zakúpený prostredníctvom aplikácie),
- zároveň sa štruktúra VZN vrátane štruktúry systému parkovacích kariet a parkovacích lístkov nastavuje tak, aby v budúcnosti predpokladané rozšírenie zóny regulovaného parkovania do ďalších vyťažených obytných oblastí bolo z legislatívnej stránky čo najmenej komplikované (resp. čo najviac zrozumiteľné verejnosti).

Osobitná časť

K § 1

Ustanovenie obsahuje predmet úpravy VZN. Okrem základných náležitostí definovaných zákonom VZN obsahuje niektoré náležitosti prevádzkového poriadku.

K § 2

Vzhľadom na osobitnú dôležitosť matérie obsahovanej vo VZN – a to aj so zreteľom na budúce rozširovanie zóny regulovaného parkovania – považuje za osobitne vhodné vopred predstaviť verejnosti základné princípy regulácie, aj keď tieto princípy priamo či nepriamo vyplývajú zo stratégie.

¹ Odkaz na webovú stránku mesta Košice s komplexnými informáciami o aktualizovanej stratégii:
<https://www.kosice.sk/obcan/strategia-rozvoja-dopravy-a-dopravných-stavieb-mesta-kosice-aktualizacia-dokumentu>

K § 3

Prevádzkovateľom parkovacích miest v zóne je mesto Košice.

K § 4

Definícia základných pojmov, ktoré sú používané v ďalšom texte VZN, vychádza zo súčasného stavu, avšak došlo k ich podstatnému sprecizovaniu. Zároveň pri niektorých pojmoch (vlastník bytu, nájomca bytu užívanie vozidla na súkromné/vlastné účely, odkázanosť na poskytovanie dennej starostlivosti zo strany tretích osôb stav) VZN pripúšťa rozšírenie tejto definície v prevádzkovom poriadku, ak by sa okruh prípadov určený vo VZN javil ako nedostatočný a neprimerane prísny.

K § 5

Zóna plateného parkovania je vymedzená v prílohe č. 1 VZN.

Oproti doterajšiemu stavu sa do určitej miery nanovo špecifikuje vnútorné členenie zóny, a to spôsobom uvedeným v odseku 2. Táto špecifikácia plne zohľadňuje odporúčania stratégie.

K § 6 a § 7:

Základné členenie parkovacích miest opäť vychádza zo stratégie a kvôli lepšej zrozumiteľnosti to považujeme za vhodné mať uvedené aj vo VZN. Toto rozdelenie však priamo súvisí s tarifnými pásmami.

Kvôli lepšej zrozumiteľnosti sa navrhuje opustiť doterajšie číslovanie tarifných pásiem (pásma 1, 2, 3, ...) – nové pásma sa označia podľa typu lokality a podľa toho či ide aj návštevnícke, alebo len o rezidentské. S určitým zjednodušením môžeme uviesť nasledovné porovnanie:

nové pásmo A1 = doterajšie pásmo 1

nové pásmo A2 = doterajšie pásmo 2

nové pásmo BN = doterajšie pásmo 3

nové pásmo B = doterajšie tzv. pásmo 5 (čisto rezidentské miesta v rezidentských lokalitách, návštevníci môžu parkovať max. 4 hod. denne)

nové pásmo N = doterajšie pásmo 4

Zároveň sa však navrhuje mierne zjednodušenie vzťahu medzi pásmami B (max. 4 hod. denne) a BN. Lístok zakúpený pre pásmo B bude platiť aj v pásme BN (pričom v súčasnosti lístok pre tarifné pásmo 3 neplatí v pásme 5).

K § 8 a § 9:

Čo sa týka doby spoplatnenia, v zásade sa preberá súčasný stav s nasledovnými rozdielmi:

- v prípade CMZ sa navrhuje non-stop spoplatnenie (v záujme minimalizácie dlhodobého návštevníckeho parkovania v prospech rezidentov a krátkodobých návštevníkov),

- pre závorové parkoviská sa nenavrhuje osobitná doba spoplatnenia (v súčasnosti je „závorové“ parkovanie spoplatnené počas pracovných dní do 19:30 hod., po novom bude spoplatnenie rešpektovať všeobecnú dobu spoplatnenia, t. j. v CMZ non-stop a mimo CMZ do 18:00 hod.).

Prevádzkovateľ však môže v prevádzkovom poriadku s prihliadnutím na dopravné pomery skrátiť všeobecnú dobu spoplatnenia dočasného parkovania na niektorých zmiešaných parkovacích miestach zaradených do tarifného pásma A1 a A2 (nie však výhodnejšie ako je ustanovená doba spoplatnenia na zmiešaných parkoviskách zaradených do tarifného pásma BN).

K § 10:

Základné podmienky parkovania v zóne sú v zásade zhodné (resp. veľmi podobné) so súčasným stavom (VZN č. 157), niektoré ustanovenia z dôvodu lepšej prehľadnosti boli presunuté do iných častí nového VZN.

K § 11

Základné ustanovenia o úhrade vychádzajú zo súčasného VZN. Podľa vzoru hlavného mesta Bratislavy návrh VZN pripúšťa úhradu spôsobom následnej platby (v prípade využitia používateľského konta), ak sa vykonajú primerané technické opatrenia. V súčasnosti teda nejde o záväzok prevádzkovateľa zabezpečiť tento spôsob úhrady, ale len o potenciálnu možnosť do budúcnosti.

Zároveň sa v prevádzkovom poriadku uvedú základné náležitosti parkovania na závorovom parkovisku (doba, počas ktorej možno na závorovom parkovisku zotrvať bezplatne; táto doba nemôže byť kratšia ako 15 min.; doba od zaplattenia úhrady, v ktorej je vodič povinný opustiť závorové parkovisko).

K § 12:

Spôsob a výška úhrady, ako aj spôsob preukazovania úhrady sú v zmysle § 6a ods. 1 cestného zákona povinné náležitosti VZN.

VZN významným spôsobom prioritizuje úhradu parkovného prostredníctvom aplikácií, keďže z ekonomickej stránky ide o najvýhodnejší platobný kanál pre mesto ako prevádzkovateľa. Podľa poradia dôležitosti nasleduje úhrada parkovného cez parkovací automat bezhotovostným spôsobom, úhrada parkovného cez parkovací automat hotovostným spôsobom a (z pohľadu prevádzkovateľa) najdrahším platobným kanálom je úhrada formou SMS platby.

Preferencia elektronického parkovacieho lístka zakúpeného prostredníctvom aplikácie sa dosahuje najmä 10 % zľavou z bežnej ceny parkovacieho lístka a zároveň sa prevádzkovateľ aplikácie je oprávnený poskytnúť platiteľovi úhrady možnosť určiť si konkrétnu dobu platnosti parkovacieho lístka (nie však menej ako 15 minút). V prípade 15 min. parkovania tak vodič zaplatí len pomernú časť sadzby parkovného (a nemusí si napr. kúpiť SMS lístok s dobou platnosti 30 minút).

Zároveň VZN zahŕňa aj „krízový scenár“, ak by výnimočne z vážnych technických dôvodov nebolo možné vydávať parkovacie lístky alebo parkovacie karty v elektronickej podobe (a bolo by potrebné dočasne sa vrátiť k tlačným parkovacím lístkom a tlačným parkovacím kartám). Ak takýto prípad nastal, podrobnosti sa uvedú v prevádzkovom poriadku a nie je nevyhnutné kvôli tomu meniť VZN.

K § 13 a § 14

Ustanovenia o oslobodení od úhrady parkovného plne korešpondujú so súčasným stavom. Rozsah oslobodenia sa však na základe poznatkov z praxe rozširuje o ďalšie služobné vozidlá mestskej časti, ak plnia úlohy samosprávy mesta.

Zároveň platnosť registrácie pre účely oslobodenia sa určuje v trvaní jedného roka.

K § 15

Spoločné ustanovenia o parkovacom lístku vychádzajú zo súčasného stavu. Podstatnou novinkou je však ustanovenie o tom, že držiteľ rezidentskej karty a držiteľ bonusovej karty je oprávnený zakúpiť si parkovací lístok so zľavou uvedenou v prílohe č. 2. Ide o jeden zo spôsobov zvýhodnenia obyvateľov s trvalým pobytom na území mesta Košice, ktorí používajú vozidlo na súkromné účely.

K § 16 až § 19:

Jednotlivé typy parkovacích lístkov v zásade vychádzajú zo súčasnej štruktúry parkovacích lístkov, avšak ich základné rozdelenie (pásmové/lokalitné parkovacie lístky) ako aj označenie zohľadňuje zmenu označenia tarifných pásiem.

Čo sa týka osobitného parkovacieho lístku ŤZP a opatrovateľského parkovacieho lístku, ustanovenia sú komplexne prevzaté zo súčasného VZN č. 157 (s miernou úpravou niektorých formulácií).

K § 20 až § 24:

Spoločné ustanovenia o parkovacích kartách taktiež vychádzajú zo súčasného VZN č. 157, zohľadňujú však čiastočnú zmenu systematiky parkovacích kariet – okruh rezidentských kariet už bude viazaný výlučne na trvalý pobyt k bytu; ostatné súčasné rezidentské karty (napr. pre vlastníka či nájomcu bytu) sa stanú súčasťou abonentných kariet.

Čo sa týka základného členenia abonentných kariet, tie sa rozdeľujú na pásmové abonentné karty (ide o ekvivalent abonentných kariet podľa VZN č. 157) a na lokalitné abonentné karty (ide o ekvivalent pôvodne rezidentských kariet, ktoré však podľa nového VZN – vzhľadom na absenciu kritéria o trvalom pobyte – sa pričleňujú k abonentným kartám). Okrem toho sa navrhuje zadefinovanie aj nového okruhu abonentných kariet pre vozidlá prevádzkujúcich taxislužbu.

Novinkou je však zavedenie pásmových abonentných kariet s dobou platnosti 10 dní, ktoré svojím charakterom predstavujú kvázi návštevnícke karty.

Zároveň sa podstatným spôsobom spresňujú doterajšie ustanovenia o vydávaní, zmene a zrušení parkovacej karty. Nezlučiteľnosť niektorých typov parkovacích kariet viazaných na byt je rovnaká ako v súčasnosti.

Je však vhodné upriamiť pozornosť na skutočnosť, že ak rezident má vlastné vyhradené parkovacie miesto, znižuje sa mu limit pre vydanie parkovacích kariet.

K § 25 a § 26:

Ustanovenia o rezidentských kartách podľa nového VZN plne kopírujú ustanovenia súčasného VZN č. 157 o rezidentských kartách viazaných na trvalý pobyt rezidenta.

Z dôvodu zjednodušenia sa však opúšťa princíp naviazania dvoch osôb k jednej rezidentskej karte (vlastník bytu a užívateľ vozidla – faktický držiteľ karty); ostane už len užívateľ vozidla – tak, ako to bolo pri prvotne schválenom VZN č. 157, resp. tak, ako je aplikované v desiatkach iných miest. Osobitné postavenie vlastníka bytu však tým nijako neutrpí – jednak užívateľ vozidla pri vydávaní karty deklaruje súhlas vlastníka bytu (hoci len vo forme čestného vyhlásenia), jednak vlastník bytu môže iniciovať predčasné zrušenie akejkoľvek rezidentskej karty viazanej na vodiča s trvalým pobytom v jeho byte.

K § 27:

Ako už bolo zmienené vyššie, pásmové abonentné karty svojou povahou vychádzajú zo súčasnej koncepcie abonentných kariet.

Novinkou je však zavedenie zľavenej ceny pre abonentov s určitým vzťahom – v prípade fyzických osôb pôjde o trvalý pobyt v meste Košice alebo o vlastníctvo nehnuteľnosti v určitej regulovanej lokalite, v prípade právnickej osoby alebo podnikateľa pôjde o prevádzku, miesto podnikania alebo sídlo v regulovanej lokalite.

Pre jeden typ abonentnej karty sa zachováva zľava pre seniorov.

K § 28 až § 33:

Lokalitné abonentné karty svojou štruktúrou a podmienkami pre vydanie vychádzajú zo súčasných rezidentských kariet, ktoré nie sú viazané na trvalý pobyt rezidenta. V prípade abonentnej karty VLASTNÍK a NÁJOMCA sa abonentovi s trvalým pobytom v meste Košice poskytne zľava.

Lokalitné abonentné karty možno vydať len pre rezidentské lokality, nie pre CMZ. Táto základná zásada platí aj v súčasnosti.

V prípade abonentnej karty PRÁVNICKÁ OSOBA/PODNIKATEĽ (ktorá je ekvivalentom súčasnej rezidentskej karty pre podnikateľov) sa mierne uvoľňujú pravidlá. S prihliadnutím na odporúčanie stratégie, inšpirujúc sa obdobnou úpravou v iných mestách, možno tento typ karty vydať aj podnikateľovi, ktorý nemá prevádzkareň/miesto podnikania v bytovej budove (čo v súčasnosti nie je možné) – na strane druhej je toto uvoľnenie pravidiel limitované podstatne vyššou cenou a obmedzením počtu kariet (max. 1 karta pre žiadateľa pre danú rezidentskú lokalitu).

K § 34:

Nové VZN zavádza osobitnú abonentnú kartu TAXI, vychádzajúc v ústrety moderným spôsobom prevádzkovania taxislužby. Táto abonentná karta však bude platiť len počas doby prevádzkovania taxislužby a mimo najužšieho centra mesta (tarifného pásma A1).

K § 35:

Významnou novinkou je zavedenie bonusovej karty pre obyvateľov, ktorý majú trvalý pobyt v meste Košice za podmienky, že užíva vozidlo na súkromné účely. Bonusová karta (a rovnako tiež rezidentská karta viazaná na trvalý pobyt v meste) poskytuje dva hlavné benefity:

- zľavu zo základnej sadzby parkovacích lístkov,
- možnosť parkovať v tzv. dočasnej rezidentskej lokalite (t. j. mimo súčasnej regulovanej zóny), ak sa vyznačia parkovacie miesta určené pre rezidentov.

Maximálny počet bonusových kariet na jedného obyvateľa mesta je tri.

K § 36 a § 37:

Až do času, kým sa súčasné rezidentské lokality nerozšíria do ďalších oblastí s problematickou statickou dopravou, zavádza sa „fiktívna“ rezidentská lokalita označená ako dočasná rezidentská lokalita. Parkovanie v tejto lokalite bude naďalej bezplatné (ako je to v súčasnosti), avšak ak sa niektoré parkovacie miesta príslušnou dopravnou značkou označia ako rezidentské, budú môcť na nich parkovať len držiteľia bonusových a rezidentských kariet.

Aj keď uvedený postup s vysokou pravdepodobnosťou nebude postačovať na vyriešenie parkovania miestnych obyvateľovi, aspoň sčasti by sa z niektorých parkovacích miest na sídliskách mali vytlačiť „mimokošické“ vozidlá alebo vozidlá, ktoré nie sú užívané na súkromné účely.

Každé rozšírenie nových rezidentských lokalít (typu B a typu C) bude spojené s novelizáciou VZN, ktorou sa zároveň o rozšírenú časť zmenší dočasná rezidentská lokalita.

K § 38:

Nie bezvýznamnou novinkou nového VZN je aj zavedenie prevádzkového poriadku, a to i napriek tomu, že zákon takúto povinnosť neukladá a napriek tomu, že už samotné VZN mnohé prípady prevádzkovania rieši veľmi podrobne (napr. oveľa podrobnejšie ako v prípade obdobného VZN hlavné mesta Bratislavy).

Aj keď vydanie prevádzkového poriadku nepatrí do kompetencie MZ, navrhuje sa jeho prerokovanie v príslušnej komisii MZ (komisia dopravy a výstavby).

Zároveň na základe doterajších praktických skúseností sa uvažuje nad tým, že prevádzkový poriadok už od počiatku upustí od aplikácie administratívnych poplatkov.

K § 39:

Vzhľadom na nezanedbateľné zmeny parkovacieho systému podľa aktuálneho VZN č. 157 a nového VZN je potrebné vysporiadať sa radom otázok, ktoré vzniknú v prechodnom období. Vo všeobecnosti však platí, že doterajšie parkovacie karty ostanú naďalej v platnosti. Zároveň

prevádzkovateľ bude povinný vykonať také technické opatrenia, aby s niekoľko mesačným predstihom bol oprávnený vydávať parkovacie karty podľa nového VZN.

Zároveň v období od hlavnej účinnosti VZN (1. 10. 2023) po dobu 8 dní bude dočasné parkovanie v zóne oslobodené od úhrady za účelom implementácie všetkých dôležitých prvkov parkovacieho systému podľa nového VZN.

K § 40:

Schválením nového VZN dôjde k zrušeniu predchádzajúceho VZN č. 157.

K § 41:

Účinnosť nového VZN sa navrhuje od 1. 10. 2023, pričom niektoré (hlavne prechodné) ustanovenia z praktických dôvodov nadobudnú účinnosť už skôr.

K prílohe č. 1:

Vymedzenie lokalít vychádza zo stratégie, pričom v prípade CMZ Bajzova ulica bola ponechaná v rezidentskej lokalite. Čo sa týka tarifných pásiem, tie spravidla vychádzajú zo súčasného stavu, s výnimkou niektorých vyťažených parkovísk (pôvodne tarifného pásma 4) pretransformovali do pásma BN.

K prílohe č. 2 a 3:

Podrobnejšie vysvetlenie úpravy cien parkovacích lístkov a niektorých parkovacích kariet je uvedené v osobitných prílohách dôvodovej správy.

K prílohe č. 4:

Štruktúra administratívnych poplatkov vychádza zo súčasného stavu, niektoré položky boli sprecizované.

K prílohe č. 5:

Dočasná rezidentská lokalita obsahuje len oblasti s parkovacími plochami, ktoré má mesto Košice vo svojej správe. Z toho dôvodu nie je zatiaľ súčasťou dočasnej rezidentskej lokality najmä Sídliisko KVP (parkovacie plochy sú v správe mestskej časti). Mesto v súčinnosti s dotknutou mestskou časťou však bude hľadať legislatívne možnosti zapojenia tejto lokality do jednotného parkovacieho systému.

Košice 28.02.2023

Spracovali: referát právny a legislatívny MMK
referát parkovania, údržby ciest a verejného osvetlenia